

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مؤسسه آموزش عالی آفاق
دانشکده علوم انسانی
گروه فقه و حقوق

پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد در رشته فقه و حقوق اسلامی

عنوان:

مطالعه تطبیقی تربیت کودکان از دیدگاه فقه و حقوق اسلامی و پیمان نامه حقوق بشر یونیسف

استاد راهنما:

دکتر مهدی قلی پور

استاد مشاور:

خانم لیلا سلیمانی علیار

پژوهشی و نگارش:

حجت امیدوارفر

فروردین ۱۴۰۲

بسمه تعالی

صور تجلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد

دانشکده علوم انسانی - گروه فقه و حقوق اسلامی

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

مؤسسه آموزش عالی آفاق

(غیردولتی - غیرانتفاعی)

Afagh Higher Education Institute

گواهی می‌گردد پایان نامه کارشناسی ارشد خانم/آقای به شماره دانشجویی در روز مورخ تحت عنوان "....." ارائه و مورد پذیرش هیات داوران با رتبه و نمره (به عدد) (به حروف) قرار گرفت.

مسئولیت	نام و نام خانوادگی	رتبه	محل خدمت	امضا
استاد راهنمای اول و رئیس هیات داوران				
استاد مشاور				
داور				
داور				
نماینده تحصیلات تکمیلی				

کلیه عقاید و نظراتی که در این پایان نامه ذکر گردیده است، مستقیماً به نگارنده و اساتید آن مربوط بوده و از طرف دانشگاه تایید یا تکذیب نمی‌شود.

معاون آموزشی و پژوهشی

دکتر حجت قلی زاده

(حق طبع و نشر محتوای پایان نامه برای مؤسسه آموزش عالی آفاق محفوظ است.)

تعهدنامه‌ی اصالت اثر و رعایت حقوق مؤسسه

تمامی حقوق مادّی و معنوی مترتب بر نتایج، ابتکارات، اختراعات و نوآوری‌های ناشی از انجام این پژوهش، متعلق به **مؤسسه آموزش عالی آفاق ارومیه** می‌باشد. نقل مطلب از این اثر، با رعایت مقرّرات مربوطه و با ذکر نام مؤسسه آموزش عالی آفاق، نام استاد راهنما و دانشجو بلامانع است.

اینجانب.....دانش‌آموخته‌ی مقطع کارشناسی ارشد رشته‌ی گرایش دانشکده‌ی مؤسسه آموزش عالی آفاق به شماره‌ی دانشجویی که در تاریخ..... از پایان‌نامه‌ی تحصیلی خود تحت عنوان "مطالعه تطبیقی تربیت کودکان از دیدگاه فقه و حقوق اسلامی و پیمان نامه حقوق بشر یونیسف" دفاع نموده‌ام، متعهد می‌شوم که:

۱) این پایان‌نامه را قبلاً برای دریافت هیچ‌گونه مدرک تحصیلی یا به عنوان هرگونه فعالیت پژوهشی در سایر دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی و پژوهشی داخل و خارج از کشور ارائه ننموده‌ام.

۲) مسئولیت صحت و سقم تمامی مندرجات پایان‌نامه‌ی تحصیلی خود را بر عهده می‌گیرم.

۳) این پایان‌نامه، حاصل پژوهش انجام شده توسط اینجانب می‌باشد.

۴) در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران استفاده نموده‌ام، مطابق ضوابط و مقرّرات مربوطه و با رعایت اصل امانتداری علمی، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آن را در متن و فهرست منابع و مأخذ ذکر نموده‌ام.

۵) چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده یا هرگونه بهره‌برداری اعم از نشر کتاب، ثبت اختراع و ... از این پایان‌نامه را داشته باشم، از حوزه‌ی معاونت‌های پژوهشی و آموزشی و تحصیلات تکمیلی مؤسسه آموزش عالی آفاق، مجوزهای لازم را اخذ نمایم.

۶) در صورت ارائه‌ی مقاله‌ی مستخرج از این پایان‌نامه در همایش‌ها، کنفرانس‌ها، سمینارها، گردهمایی‌ها و انواع مجلات، نام مؤسسه آموزش عالی آفاق را در کنار نام نویسندگان (دانشجو و اساتید راهنما و مشاور) ذکر نمایم.

۷) چنانچه در هر مقطع زمانی، خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن (منجمله ابطال مدرک تحصیلی، طرح شکایت توسط مؤسسه و ...) را می‌پذیرم و مؤسسه آموزش عالی آفاق را مجاز می‌دانم با اینجانب مطابق ضوابط و مقرّرات مربوطه رفتار نماید.

نام و نام خانوادگی دانشجو:

امضا و تاریخ:

تقدیم به:

دختر دلبندم، امید بخش زندگیم که آسایش او آرامش من است.

سپاسگزاری:

سپاس بزرگ پروردگاری را که دریای علم است و طریق علم را با موهبت متعلّمی و معلّمی بر بنده همیشه طالب علمش ارزانی داشت.

و سپاس ویژه از جناب آقای دکتر مهدی قلی پور استاد راهنمای گرامی و سرکار خانم دکتر لیلا سلیمانی استاد مشاوره محترم، که با صبر و سعه صدر هیچ کمکی را در امر نگارش این پایان نامه دریغ ننموده اند. لذا بر خود لازم می دانم از زحمات بی دریغ آن بزرگواران از صمیم قلب تقدیر و تشکر نمایم.

چکیده

تربیت کودکان از مهم ترین اهداف هر جامعه ای محسوب می شود، که نقش اساسی در پیشبرد مقاصد جوامع بشری ایفا می کند. این وظیفه خطیر که به ویژه برای والدین مسئولیت آفرین است، باعث ایجاد چالش های مختلفی در خانواده، جامعه و حتی در سطح بین الملل شده است. به همین جهت اهمیت و تاثیر مهم این معقوله باعث شده است تا ادیان الهی و مکاتب مختلف بشری تمام تلاش خود را در این حیطة متمرکز سازند و تدابیر و الگوهای گوناگونی را در جهت رشد و بالندگی صحیح کودکان ارائه بدهند. از این رو در پژوهش حاضر سعی بر آن شده است، تا با درک بهتر مفهوم واژه کودک و تربیت آن به بررسی ابعاد و اصول تربیت جسمانی، روانی، اعتقادی و اخلاقی کودکان از دیدگاه های فقه و حقوق اسلامی و پیمان نامه های حقوق بشر پرداخته شود. این پژوهش از نوع اسنادی- نظری بوده و طی آن به بررسی آموزه های قرآن کریم، سیره زندگی معصومین (ع)، اسناد و منابع فقهی به خصوص فقه شیعه، قوانین حاکم در نظام جمهوری اسلامی ایران و اسناد و منابع بین المللی حقوق بشر با تاکید بر کنوانسیون حقوق کودک پرداخته شده است. در پایان سعی شده است، پرسش های طرح شده، پیرامون اهمیت تربیت کودکان و ابعاد حقوقی تربیت آن ها بررسی شود و پاسخ های مناسبی برای تحقق تربیت مطلوب ایشان ارائه گردد.

کلمات کلیدی:

کودک - فقه و حقوق اسلامی - حقوق بشر - تربیت

فهرست مطالب

عنوان.....	صفحه.....
۱. فصل اول: مقدمه.....	۱
۱-۱. بیان مسئله.....	۳
۱-۲. فرضیه ها و سوالات تحقیق.....	۵
۱-۳. پیشینه تحقیق.....	۵
۱-۴. اهداف و نوآوری های تحقیق.....	۷
۱-۵. روش تحقیق.....	۷
۱-۶. ساختار تحقیق.....	۸
۱-۷. استفاده کنندگان از نتیجه تحقیق.....	۸
۲. فصل دوم: بررسی منابع.....	۹
۲-۱. مفهوم کودک.....	۱۱
۲-۱-۱. کودک از دیدگاه قرآن کریم.....	۱۱
۲-۱-۲. کودک از دیدگاه معصومین (ع).....	۱۱
۲-۱-۳. کودک از دیدگاه فقهای اسلام.....	۱۳
۲-۱-۳-۱. کودک غیر ممیز.....	۱۴
۲-۱-۳-۲. کودک ممیز.....	۱۴
۲-۱-۴. کودک از دیدگاه نظام حقوقی ایران.....	۱۵
۲-۱-۵. کودک از دیدگاه اسناد بین المللی.....	۱۵
۲-۲. مفهوم تربیت.....	۱۶
۲-۲-۱. تربیت از دیدگاه قرآن کریم.....	۱۷
۲-۲-۲. تربیت از دیدگاه معصومین (ع).....	۱۸
۲-۲-۳. تربیت از دیدگاه فقها و اندیشمندان اسلام.....	۲۰
۲-۲-۴. تربیت از دیدگاه نظام حقوقی ایران.....	۲۱
۲-۲-۵. تربیت از دیدگاه اسناد بین المللی.....	۲۲

۲۵	۳. فصل سوم: مواد و روش‌ها
۲۶	۳-۱. مولفه های تربیت کودک
۲۶	۳-۱-۱. مبانی تربیت کودک
۲۶	۳-۱-۱-۱. مبانی علمی
۲۷	۳-۱-۲. مبانی جامعه شناسی
۲۷	۳-۱-۳. مبانی دینی و فرهنگی
۲۸	۳-۲. اهداف تربیت
۲۸	۳-۲-۱. اهداف تربیت دینی
۲۹	۳-۲-۱-۱. اهداف تربیت از دیدگاه قرآن
۳۰	۳-۲-۱-۲. اهداف تربیت از دیدگاه معصومین (ع)
۳۱	۳-۲-۱-۳. اهداف تربیت از دیدگاه اندیشمندان و فقهای اسلام
۳۴	۳-۲-۲. اهداف تربیت از دیدگاه اسناد بین الملل
۳۶	۳-۳. اصول تربیت کودکان
۳۷	۳-۳-۱. اصل اعتقادات
۴۰	۳-۳-۲. اصل کرامت
۴۲	۳-۳-۲-۱. نامگذاری کودک
۴۵	۳-۳-۲-۲. احترام و محبت نسبت به کودکان
۴۶	۳-۳-۲-۳. بر خاستن به احترام کودکان
۴۶	۳-۳-۲-۴. سلام کردن به کودکان
۴۶	۳-۳-۲-۵. بوسیدن کودکان
۴۶	۳-۳-۲-۶. بازی کردن کودکان
۴۹	۳-۳-۲-۷. کار کردن کودکان
۵۲	۳-۳-۳. اصل حفظ و نگهداری از کودک
۵۳	۳-۳-۳-۱. حضانت از کودک
۵۵	۳-۳-۳-۱-۱. حضانت از دیدگاه فقهای شیعه
۵۶	۳-۳-۳-۱-۲. حضانت از دیدگاه فقهای اهل سنت
۵۷	۳-۳-۳-۱-۳. شرایط حضانت از دیدگاه فقها
۵۷	۳-۳-۳-۱-۴. حضانت در نظام حقوقی ایران

- ۵۸..... ۳-۳-۳-۱-۵. شرایط حضانت در نظام حقوقی ایران.....
- ۵۹..... ۳-۳-۳-۱-۶. حضانت از کودک از نظر کنوانسیون حقوق کودک.....
- ۶۰..... ۳-۳-۳-۲. قیومیت.....
- ۶۱..... ۳-۳-۳-۲-۱. قیومیت از دیدگاه نظام حقوقی ایران.....
- ۶۲..... ۳-۳-۳-۲-۲. قیومیت از دیدگاه کنوانسیون حقوق کودک.....
- ۶۳..... ۳-۳-۳-۳. فرزند خواندگی.....
- ۶۳..... ۳-۳-۳-۳-۱. فرزند خواندگی در اسلام.....
- ۶۴..... ۳-۳-۳-۳-۲. فرزند خواندگی از نظر فقهای اسلام.....
- ۶۷..... ۳-۳-۳-۳-۴. فرزند خواندگی در کنوانسیون حقوق کودک.....
- ۶۸..... ۳-۳-۴. اصل امنیت کودکان.....
- ۷۱..... ۳-۳-۴-۱. کودک آزاری.....
- ۷۱..... ۳-۳-۴-۱-۱. کودک آزاری جسمی.....
- ۷۲..... ۳-۳-۴-۱-۲-۱. تجاوز به عنف.....
- ۷۲..... ۳-۳-۴-۱-۲-۲. کودک همسری.....
- ۷۵..... ۳-۳-۴-۱-۲-۳. قاچاق کودکان به منظور بهره کشی جنسی.....
- ۷۶..... ۳-۳-۴-۱-۲-۴. هرزه نگاری جنسی کودکان.....
- ۷۷..... ۳-۳-۴-۱-۳. کودک آزاری عاطفی.....
- ۷۸..... ۳-۳-۴-۲. تادیب کودکان.....
- ۷۸..... ۳-۳-۴-۲-۱. تادیب کودکان از دیدگاه اسلام.....
- ۸۲..... ۳-۳-۴-۲-۲. تادیب کودکان در نظام حقوقی ایران.....
- ۸۳..... ۳-۳-۴-۲-۳. تادیب کودکان در اسناد بین المللی.....
- ۸۴..... ۳-۳-۵. اصل حق آموزش کودکان.....
- ۸۵..... ۳-۳-۵-۱. مفهوم آموزش.....
- ۸۶..... ۳-۳-۵-۲. حق بر آموزش از دیدگاه اسلام.....
- ۸۶..... ۳-۳-۵-۲-۱. حق بر آموزش از دیدگاه قرآن کریم.....
- ۸۹..... ۳-۳-۵-۲-۲. حق بر آموزش از دیدگاه معصومین (ع).....
- ۹۳..... ۳-۳-۵-۲-۳. حق بر آموزش از دیدگاه فقهای اسلام.....
- ۹۴..... ۳-۳-۵-۳. حق بر آموزش از دیدگاه نظام حقوقی ایران.....

۹۶	۴-۵-۳-۳. حق بر آموزش از دیدگاه اسناد بین المللی
۹۹	۴. فصل چهارم: نتیجه گیری و بحث
۱۰۰	۴. نتیجه گیری
۱۰۲	۶. منابع